

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÒDICH CATALANISTA

Any 3.— Núm. 107.— Diumenge 24 d'Agost de 1902.

LO QUE VOLÈM

«Volèm la llengua catalana ab caràcter oficial y que sian catalans tots los que desempenyin càrrechs públics: volèm Corts catalanas, no sols per estatuir nostre dret y lleys civils sino tot quant se refereixi a la organizació interior de nostra terra: volèm que catalans sian los jutges y magistrats y que dintre de Catalunya s'organitzin los pleys y causas: volèm ser arbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volèm, en fi, la facultat de poder contribuir a la formació del exercit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y establint que la reserva regional forosa presti servey tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

Estava previst

Fa quinze dias que a n'aquestes mateixas planas nos ocupavam del viatge regi, indicant nostra desconfiança, o mellor, nostre pessimisme respecte als resultats de l'excursió. S'han complert los vaticinis que allavors feyam, y avuy tota persona imparcial ha de regoneixer que ni'l poble ni'l reyaurán conseguit cap ventatja d'haverse posat en contacte. Es més: de ben poch se n'ha anat pera que lo que comensá ab ayres de triomf proclamat ab frasses entusiasticas per la premsa madrilenya, acabés ab un fracàs sorollós, tant més de dolldre perque no hi havia necessitat ni motiu d'entregarse a las exageracions ridicolas que perjudican més que favoreixen.

Lo viatge del rey, fóra de las qüestions d'etiqueta a que ha donat lloch, no ofereix lo més petit interès, y tal com acaba de realitzar-se, fins ni la curiositat despertaria a no ésser las ressenyas infladas dels periòdichs afectes al monarca, ressenyas que ells mateixos confessan ara qu'están bastant allunyadas de la realitat. Y és que no's vol compendre que la missió d'un jefe d'Estat no és anar a exhibirse per carrers y plassas, sino estudiar quieta y sossegadament las necessitats del poble pera fersen ben capás y aténdrelas degudament.

Què s'ha buscat en l'actual viatge d'Alfons XIII y què's buscará en los successus que realisi? Donchs no's cerca altra cosa que demostrar als ulls del rey que tota la nació li és adicta, que'l poble té arrelats sentiments monárquichs, y que la dinastia regnant compta ab l'apoyu decidit de l'immensa majoria dels espanyols. Si hem de dir la veritat, això pot interessar de debò al rey, però pot ésser y de fet és indiferent pel qui's preocupi del benestar del país, que no's consegüeix ab entusiasmes passatgers y ab rebudas més o menys ben preparadas, sino ab una atenció constant traduïda en midas de bon govern, remediadoras dels mals presents y previsoras dels aconteixements futurs.

Per aquest motiu eram de parer que'ls viatges del jefe de l'Estat pera ésser profitosos han d'estar allunyats de tot aparat, precindintse en absolut de l'enfadosa etiqueta, pera que las recepcions y las visitas no's convertixin en estudiadas comedias, molt bellas a la vista del qui ignorant las presencias, però desprovehidas de realitat pels que coneixen la manera d'urdir la trama.

No s'ha fet aixís y las conseqüencias comensan ja a tocar-se, perque fóra de las cantitats que la familia real y'ls principals organismes dels pobles visitats han tingut per convenient destinar als pobres, vol dirnos algú que se n'ha tret o que se'n treurá del viatge regi? Lo fum dels cohets y de las canonadas als pòchs moments se dissipa; lo ressó dels crits y dels aplaudiments s'extingeix quan lo tren real ha rodat una estona; los archs de triomf y la llustrina perden aviat sa brillantor de pòchs quartos... Sols queda en peu, aixecantse com fantasma, amensadora, la miseria d'un poble sense ideals, sense esperansas, incapàs de redimirse per son propi esforç y faltat d'homies que'l portin pel camí de la veritable regeneració.

DESCENTRALISACIÓ

A boca plena anunciavan los ministrials las reformas descentralizadoras d'en Moret. Se n'havia parlat tant, feya tants anys que en los programes dels Guberns, a las Corts y en los periòdichs polítichs se remarcava la conveniencia y fins la necessitat d'aytal reforma, que malgrat nostra constant desconfiança envers la gent del centre, arribarem a créurems que en realitat se preparava quelcom d'importancia.

Los fets desgraciadament han vingut a demostrar lo contrari. L'obra d'en Moret, l'únich polítich a l'inglesa que tenim, no pot ésser més ignocenta y inofensiva. Son decret sobre descentralizació ni resol cap problema, ni mellorará l'administració, ni vé a assenyalar tan sols una nova tendencia en los costums polítichs espanyols. Tot queda reduhit a deixar als gobernadors y als alcaldes, representants avuy del caciquisme barruer, la resolució d'uns quants expedients insignificants dels que ni val la pena de parlarne.

Y pera arribar a n'aquest resultat ridicol, s'han vingut fent tants escarfalls, s'ha tingut amagat per molt temps lo contingut del Decret y sols se n'ha parlat ab estudiad misteri? Y ab això's creya de bona fe matar al Catalanisme y donar satisfacció completa als desitjos de las regions que clamam continuament contra l'absorció del Madrid polítich?

Ara més que may nos hem de convencer de que és inútil esperar res de profit dels nostres polítichs. L'ayre que respiran, l'ambient que'ls rodeja, sa llarga y desastrosa tradició que'ls decanta sempre cap a las solucions absolutistas, fan que'l seu caràcter no s'hi puga avenir ab tot lo que d'aprop o de lluny significui autonomia. Aixís ho demostraren a Cuba y a Filipinas, com abans a altres païssos d'Europa y America: Y quan los repetits exemples de vergonyas y desastres sufrerts pel mateix orgullós entossudiment, no han lograt cambiar sa manera d'ésser ni sa conducta, no cal confiar pas en variacions de sistema ni en sincers penediments que, si vénen, com tantas vegadas, no arribarán a temps pera reparar lo mal ocasionat.

Parlar de descentralizació y pendre per base de la reforma organismes tan odiosos y desprestigiats com los gobernors de provincia; volguer donar més amplas atribucions als Alcaldes y mantindre'ls Ajuntaments subjectes a la llegislació actual que'ls converteix en juguina del Ministre de la Gobernació y dels seus representants de cacicats en totas las poblacions de Espanya, és senzillament mofarse del poble, dels seus ideals y de la seva dignitat. Y si aquesta és la primera d'una serie de midas descentralizadoras que'ls preparan, que serán las altres que vindrán?

Esperémslas sense temensa ni preocupació de cap mena. Ellas nos refermarán en la convicció que tenim de l'inepítut y de l'incapacitat dels polítichs espanyols, quina feyna ha servit únicament pera destruir a la pobre Espanya, desangrantla y arruïnantla de tal manera que's fa ben difícil si no impossible la seva rehabilitació.

Descentralizació, autonomia, regionalisme... Los han dit als polítichs espanyols que en reformas d'aytal naturalesa, trobarian la solució del pahorós problema nacional y élls prou ho comprenen aixís mateix. Però, afeerats a la rutina, amparats pels convencionalismes de sempre, pretenen usar los motllos vells cambiant solament lo nom de las cosas y conservant sa essencia pera gaudir com fins avuy del poder despotich que'ls ha convertit en amos absoluts d'Espanya. Infelissos! No véuen que s'enganyan a si mateixos y que d'en poch en poch van cavante la fossa; no véuen que sas predicacions ja no las escolta ningú y que lo que tothom demana són fets, obras que demostrin la bondat dels propòsits, no paraulas que res signifiquen y que no deixan lo més petit rastre.

Però ay també d'Espanya si las antigas nacionalitats, las regions d'avuy, no despertan de l'ensopiment que las aclapara y no segueixen l'exemple de Catalunya. Ay d'Espanya si las regions unidas no fan entendre als polítichs que la descentralizació, l'autonomia, lo govern propi pera que cada una d'ellas puga regirse segons sas necessitats y naturalesa, són bens

que no poden sortir de Madrid perque atentan a l'existencia del centre. Ay d'Espanya si tota plegada no se afanya a sacudir lo jou que la va debilitant poch a poch y arribará a robarli'l darrer alé de vida!

CONSEQUÈNCIAS

En los periòdichs caciquistas especialment, hem vist aquests dias sentidas queixas perque l'Ajuntament no ha fet grans festes per Sant Magí. Y són de notar los arguments que de tal falta de festes se'n treuhen; no sembla sino que l'importancia y la vida d'una població estiga en rahó directa dels diners que's gastin o's malgastin organisant un programa de festes més o menys sorollosas, més o menys atractivas.

Si això fós cert, encara hi hauria dret a créuer ab la vitalitat econòmica d'Espanya. Llegeixin la premsa, y fa un mes y mitj que gayre bé no parla més que de festes. San Sebastián, Oviedo, Gijón, Trubia, Pamplona, Vitoria, Burgos, Coruña, Ferrol, de per tot arriban ayres de grans festes y la descripció de las ja portadas a cap y'ls projectes de las esverdoras omplan columnas y més columnas dels rotatius.

Mitja Espanya está de festa; l'altra meytat contempla ab serenitat y calma los esplèndors de que donan mostra las esmentadas poblacions y las admira. Per lo vist hi ha regions ahont són posibles gastos extraordinaris; en cambi aquí ni pera lo més indispensable tenim.

Y, saben de que vé la crisis actual? D'haver passat uns quants anys tinent administradors a la castellana; administradors que may han pensat en demá y que sols s'han preocupat de ferse ben véuer del poble sens calcular las conseqüencias.

Aixís, seguint aquest funest sistema, s'han gastat diners y més diners, s'han emprès negocis tan poch lucrattius pera la població com lo del célebre Park móvil y la no menys célebre Liquidadora, y mentres se feren per aquesta última verdaderas disbauxas, la caixa municipal que lava rublerta de vales y rebuts mes sens un quarto, seguintse ab això lo poch previsor sistema de l'herèu que no content ab gastar las rendas de la anyada, compromet las de las cullitas vinentas.

Ab lo célebre Alcalde Malé lo, ocoregut no representava res. Mes vingué en mal hora lo 31 de Desembre y lo no seguir sent nomenat Alcalde vá destruir tots los càlculs. Lo senyor Pallarès se trobá ab una situació impossible; l'Ajuntament carregat de deutes y ab la caixa sens un quarto.

Bé prou abnegació tingué de ferse solidari d'una situació que molts altres no haurian acceptat y en pago de aquest gran servey prestat als cacichs, encara avuy lo critican los qui precisament més ajudaren a son antecessor en sa funesta gestió, los qui no tingueren prou boca pera ponderar las dots administrativas del més funest administrador que hem tingut a Tarragona.

de discutirho, és Tarragona la capital de la provincia, lo que vol dir que sent de més aprop las caricias de la gent del centre que tenen aquí sos representants. Hi ha que pagar correntment los consums, lo contingent provincial y tots los impostos, y aquestas atencions y'l personal absorveixen tots los recursos de l'Ajuntament.

Entenèm donchs que ha fet molt bé lo Sr. Pallarès al declararse partidari de no gastar diners que no tenim disponibles. Un dia o altre tenia que acabarse lo sistema de trampa endevant, y si per falta de medis, o mellor, per falta de patriotisme, veiem a Tarragona privada de las Escolas normals y en cambi endogalada per disbauxas que cap profit han donat ni donarán, just és que'ns presentem tals com som: pobres, humils, miseriosos; no volguem imitar als qui seguit lo sistema castellá demanan continuament organismes que costejarian, mentres descuidan lo pago de las atencions més sagradas.

Ho sentim que no poguém permètrons lo luxu de fer festes, mes no cal que cridin los caciquistas, que en això tenen gran part de culpa. La situació actual de l'hisenda municipal no és més que una conseqüencia de l'administració de Malé a la que ells tant hi ajudaren.

Se gastaren mils y mils de pesettes en tonto y ara no's quedan diners ni pera fer unas festes regulars. Tingah present lo poble y reflexioni si és més convenient a sos interessos la conducta actual de l'Ajuntament a la que vá seguir l'anterior.

Tasca d'abnegació és la d'ara y lo pitjor és que's tracta de presentarlo devant per devant de las masses com a mesquí y avaro, quan en realitat no ha de fer més que dedicar un grandíssim cuidado pera sortir del pas y salvar una situació impossible que li legá son predecessor. No cal pas que se'l critiqui al Sr. Pallarès, que prou fá en sacrificar la popularitat, caminant ab verdader dalit per lo camí de la regeneració de l'hisenda municipal.

INFIDEL

—Sembla, senyora Poitevin, que hi ha festa aquest vespre a casa'l senyor Langeron?—digué una bona dona que passava pel carrer principal de Castelsur-Cher a una altra comare deturada en contemplació devant de las finestras brillantment illuminadas d'una bonica casa...—Sab perque'ls Langeron donan un gran dinar y qui hi anirà?

—Ah! senyora Valubert, no puch pas dilsh'i'ls convidats; però he sentit a dir que la festa's feya pera celebrar com una mena de prometatje entre'l noy Langeron y la senyoreta Leonia Herbaut.

—Bé! sempre m'ho havia pensat! Fa molt temps que m'havia donat de que aqueixos dos joves se miravan. Casí may se vey a l'un sense l'altre!

—Farán una bona parella! Están molt ben proporcionats. L'un ab lo seu bon aspecte que sembla un cavaller que s'ha oblidat lo casco, y ella tan graciosa ab sos hermosos cabells tan espessos que de segur li tenen de pesar sobre'l cap.

—Y lo mellor és que tant los Herbaut com los Langeron tots són bona gent, gens orgullosos, sempre amables... Perque quan trobo al senyor Langeron o be a la seva muller o al noy no deixan de dirme «Bon dia, senyora Valubert!» Es ben d'agrahir que gent com ells ho fassin ab una pobre vella com jo!

ment com ho fem nosaltres!... Fins al passar me va dir: «Se troba be senyora Poitevin?»

—Or en barra, ja li dich, or en barra!... Sembla que s'estiman bojamant aqueixos dos joves. Y per lo que contan ja'ls hi ve de petits. De criaturas ja jugavan a marit y muller... Malgrat tot, si jo fos de la senyoreta Herbaut no estaria tranquila de véure al meu promés anàntens sol a París tot un any! Es una mala ciutat ahont los joves se perdan molt sovint! Lo meu difunt marit, que hi havia viscut, me va contar cosas de las que hi passan y que fan esborronar!

—Ja és ben veritat qu'és una desgracia exposar joventuts com la del senyor Lluís en indrets de perdicó com París!

—No obstant cal que hi vagi, pobre xicot, ja que vol ser doctor en medicina... Després quan haurá acabat tornarà a establirse aquí y allavors se casará ab la senyoreta Leonia.

—Mentres no'ls hi vingui cap daltabaix d'aquí a allí ni a l'un ni a l'altre!

—Jo ho desitjo de tot cor, perque no hi ha pas en lo mon tanta gent bona pera que precisament aquests sian los desgraciats!... Vaja! bona nit, senyora Poitevin!... Ja arriban los convidats del senyor Langeron y no voldria que sembles que'estich tafanejant... Prou que demá's sabrá qui hi havia en aqueix dinar!

—Jo me'n vaig a fer la sopa al meu home, però en bona fe que no será tan bona com la que menjarán aquí.—

Las duas vellas estavan ben informadas. La festa que's preparava en la familia Langeron era casi una festa de prometatje. Al menys los pares pels dos joves s'havían posat d'acort pera que en una reunió que agruparia als seus principals amichs, se deixés entendre, si no s'anunciava solemnement, que hi havia entre ells una promesa.

En Lluís Langeron era un bon mosso de vinticinch anys quin front alt y net revelava l'inteligencia y la franquesa. Sos ulls brillavan ab un esclat tan viu que hauria semblat febrós si la seva salut no hagués sigut també en apariencia molt bona. Semblava que pel seu nas amplement obert aspirava la vida a plens efluvios. Era una imatge viventa de la joventut honrada, enérgica, treballadora, confiada, plena de las mellors promesas.

La Leonia Herbaut tenia en dolsor y gracia tot lo que'l seu promés tenia en elegancia. Lo senyor Belamy, lo mestre que se las donava de literat, l'havia anomenada «l'hermosa Ceres». Sense enlayrarse fins a las comparacions mitològicas, se pot dir que era un tipo perfecte de joventut en sa somrisenta ignoscencia, en sa aubada primavera.

—Quan havían comensat a estimarse en Lluís y la Leonia? Ells mateixos no haurian sapigut dirho. La seva tendresa semblava haver nascut ab élls. La seva adolescencia no havia fet més que confirmar l'efecte dels seus primers anys y las sevas vidas havían corregut com dos riuets transparents y riallers que s'esmunyan l'un al costat de l'altre fins al moment que s'ajuntarán per sempre.

Un any més y l'hora de la seva felicitat arribaria pera élls. Després dels seus estudis, en Lluís tornaria a instalarse a Castelsur-Cher y tindria lloch lo casament. Aixís ho havían decidit las duas familias, d'acort ab los seus desitjos.

La vida, donchs, s'obria al seu devant fàcil, riallera, assoleyada d'amor, sense una tristesa en lo passat, sense un núvol en lo demá.

A París, en una modesta cambra del barri de Luxembourg, en Lluís Langeron duya una vida de treballador coratjós, que sabia agermanar ab la natural alegría de la seva edat.

Formava part d'aquell grup de joves estudiants que no omplien los cafés ab la seva ociositat malsana...

nem quiméricas esperansas pera consolar los darrers dias de la seva vida...

Comentaris

Els ab ells

La Opinió está d'allò més enfadada per no sabèm quins embolicis que han armat a la Bisbal los amichs de en Matheu...

Bueno, per nosaltres que'ls castigui y que'ls fassi posar agenollats y de brassos en creu mentres durin las eleccions...

Perquè lo bò de tot això és que tan caciquistas són uns com altres, ab la sola diferencia de que'ls de'n Matheu tenen la paella pel mànec...

Los caciquistas pintats

per ells mateixos

Lo mateix que'ls altres diaris La Opinió va publicar lo diumenge passat l'ofici de l'Administració de Contribucions denegant la rebaixa del cupo de contribució...

Vagin llegint: «Nuestro patriotismo se subleva y sentimos que tan nobles iniciativas no hayan sido secundadas en la forma que debieran serlo por aquellos que tienen el deber ineludible de velar por los intereses de la provincia».

«Nuestro patriotismo! Que surti, que'l volèm conèixer...»

«Por cuestiones de escasa ó ninguna importancia poca unidad de miras y por recelos infundados la mayoría de veces, la distancia que separa á los distintos elementos de alguna valia de esta ciudad, se ha ahondado de tal manera, que no existe en la actualidad poder humano que los una, aun que sea por breves instantes».

Conformes de tota conformitat. Ja los hi havèm dit més de quatre vegades als opinionés que a l'Ajuntament y demés corporacions no hi van més que a fer política menuda, personal y anorreadora...

«Si lo sucedido ha de servirnos de provechosa enseñanza para que en el día de mañana nos unamos...»

Y cá ha de servir de provechosa enseñanza! Ja veurán com: seguirán fent la política de carreró, que tant de crèdit los hi ha donat, oposantse a tota idea regeneradora y beneficiosa para Tarragona...

No passarà res

Los chicos de la premsa de Madrid que seguian lo viatge del Rey, pera arreplegar y escampar las noticias y incidentes de tal viatge, debian pendrer masses confiansas, ells que per exigencias de l'ofici ja són atrevidots de mena, fins a donar lloch que los hi pareessin los pèus, com succèhi en no recordo quin santuari ahont entraren primer que'l Rey y d'ahont los obligaren a sortir...

M'esborrono no més de pensar l'enrabiada que pendrian los chicos, que per lo sol fet de dedicarse a embrutar quartillas, pensan que tot lo mon és seu y'l que menys se creu tenir un rey al cos. Esto es intolerable, devian exclamar, y després de reunirse acordaren preguntar a Madrid si creyan arribat lo cas de deixar correr l'ofici de cronistas de l'expedició...

Tenim donchs que ab desaire o no, los chicos seguirán com fins avuy, perquè sobre de tot hi ha l'interès del periòdic, que no pot deixar al públich á las foscas de lo que passa

al Nort; però pera quedar una mica bé, los tals chicos han tingut una gran pensada: carregar lo mort a Weyler qu'és qui'ls va donar lo pase, y matar d'aquesta manera ab un tret dos pardals, puig endossant lo desaire a en Weyler, aquest potser provoqui una crisis.

Aixís tenim aquesta magna qüestió, destinada a produhir una terrabastellada; però com en aquest pays hi ha molta sensatesa per part dels ministres quan se tracta de dimitir, ja veurán com tot quedarà com si no hagués passat res, perquè en Weyler no s'entén d'indirectas y ni a fums de sabatots deixarà la cartera. Y farà bé, perquè difícilment la tornarà a arreplegar.

Los psico-fisichs

Llegim en los periòdichs locals de ahir:

«Hoy sábado, á las cinco de la tarde, una sección de niños del colegio de la calle de....., practicarán en la Rambla de S. Juan varios problemas de Agrimensura.»

Y afegeix després d'altras cosas: «Los referidos niños aprenden la Geometría prácticamente, mediante los procedimientos psico-fisichs, iniciados en nuestra Normal de maestros.»

Com volguent dir: «Aquestos exercicis haveu de saber que també són psico-fisichs de la cullita de D. Melchor.»

Rès, que'l dia menys pensat lo senyor Garcia'n surtirà dibent que ell és l'inventor del caminar, perquè dirá ell, l'acció de mudar lo peu de puést, es un exercici fisich; mentres l'home camina, pensa; luego lo caminar és psico-fisich, y com los procedimientos psico-fisichs són d'invenció meua: Yo soch l'inventor del caminar.

Perque mirin que això de volguernos fer empassar que'ls exercicis práctichs de las diferentes asignaturas són psico-fisichs, és ja'l cromull de la despreocupació.

¡Descubrimnos devant del senyor Garcia.

UN EXPEDIENT DE REBAIXA DE BASE CONTRIBUTIVA

Una de las poblacions quina vida ha disminuhit més considerablement en los anys darrers, és Tarragona.

Per aquest motiu, sense trahech lo port, sense moviment las industrias de tota classe, en crisis fondíssima y alarmant la agricultura quins productes erap una de las bases més sólidas de la rápida creixensa que's va demostrar en temps no molt lluny en aquella població, lo Centre Industrial tarragoní va recorre á la superioritat pera que's rebaixés la base per la qual tributava aquella capital.

De rès ha servit que tots los informes, exits dels Centres de la comarca de Tarragona, hajan coincidit en apreciar la circumstancia de la disminució observada tant en la riqueza com en lo número de habitantes. Lo govern paternal, al quin están confiats los interessos de Catalunya, ha desestimats la sollicitud y desatés lo dictamen favorable dels centres que podian estar ben informats, baix lo pretext de que la crisis sufrerta per Tarragona és la mateixa crisis general per que atravessa Espanya.

Y és que'l Govern és tan refractari a tot lo que pugua fer minvar los ingressos, per calsevol concepte que sia, com sollicit en aumentar los medis de tributació, encara que haja de ser estroncant las fonts de riqueza de l'Estat y servint de rêmora a l'avens de las industrias.

Es probable que altra sort hauria corregut l'expedient, si s'hagués tractat de fer justicia á una ciutat no catalana.

L'exemple'ns ho demostra. Quan la filoxera no havia sortit de la provincia de Tarragona, foren inútils tota classe de expedients; tots ells se destinaren al són etern: però, tan bon punt la plaga s'ensenyorí de las regions castellanas, los Ministres se donaren bona pressa á cercar medis de deturarla y ocasió d'afavorir a las comarcas de vinyas filoxeradas. Lo mateix succehirá, en tot cas, al tractarse del cambi de base de tributació. S'ha negat rodonament á Tarragona; però dins de poch temps instruhirán expedient las poblacions castellanas que més hajan suiert per la mateixa plaga a que ha estat subjecta la ciutat catalana, y allavors será quan se recordarán de fer justicia, y la farán tal volta, encara que no sería estrany que fos á mitjas.

Y és que l'administració actual, to-

ta ella és dolenta; no té rès d'aprofitable. Per això demana Catalunya regirse per si sola; perquè comprèn la ineptitud y'l poch interès dels qui la governan y perquè sab que a las sevas mans és impossible que'ls esforços de las comarcas catalanas arriben a assolir las consecuencias del seu treball, de la seva activitat, de las sevas privacions.

Que's desenganye Tarragona, y ab ella las demés poblacions de Catalunya. No és apoyant el centralisme com s'han de regenerar; és seguint los ideals autonomistas dels que en aquella ciutat y en casi totas hi ha digna representació: no han de fer més que seguirlos y tenir fe en lo pervindre. (De La Renaixensa).

CARITAT

Desmenusada y jutjada queda favorablement la lley o R. D. de 14 de Juny de 1891; desmenusat, discutit y demostrats fins per los més roncés en deixarse convencer, queda'l reglament que'l nostre municipi té per l'assistencia domiciliaria als pobres, demostrat dich, qu'és deficient, y que l'Ajuntament no compleix la lley ni fa cumplir lo reglament en perjudici manifest dels malalts pobres, y dels que paguem, perquè la lley y reglaments se compleixin en benefici de tots en general, y especialment dels pobres desheretats de la fortuna quan están malalts. No més demano al senyor Alcalde y á cada un dels senyors regidors, que's posin la mà sobre'l cort y's preguntin ¿si jo per qualsevol etzar de la vida; demá'm trobava sens bens de fortuna, malalt, però ab esposa y fills carinyosos al meu entorn, desitjosos de desvetllarse per mi y cuidar-me com és degut, y no poguessin portar a cap sos naturals desitjos per no tenir metje que'm visités o apotecari que'm donés las medicinas que'm pasaria? ¿no renegaria de la societat en que viuria y de la poca caritat que'ls meus semblants tindrían?

Si després d'aquesta pregunta son cor no'ls contesta, fentlos estremeixe de cap a pèus, que això sería horrible, que no volen pensarhi, que la societat no ho podria consentir y que si ho consentia, los que dirigeixen tal societat son una colla de malvats, indignes de dirigir una societat que's diu civilizada, culta, cristiana, sols dignes de dirigir una societat de cafes, de rifenyots, d'antropófagos.

Pot, quin dubtehi ha un metjellure visitar de franch y donar una pesseta, duas, tres, per medicinas y aliments, però això no ho faré sempre perquè no pot, y si podia y no volia estaria en son dret, perquè paga religiosament a l'Estat; á la provincia y al municipi per sostenir aquellas cargas, y no és just que perquè l'Estat, la provincia o'l municipi faltin al seu deber, tingui'l metje que fer de franch y afegir alguna almoyna; lo que l'Estat, provincia o'l municipi no fan, per decidia, per droperia, per ineptitud o per dolenteria dignes de castich rigorós y sempre just, per rigorós que fos.

No'n parlem més del reglament, donchs quedam dos articles un adicional y un altre transitori, que no tenen cap importancia pels fins que perseguim.

Deixemlos tranquils als legal o ilegalment vocals seglars de l'Hospital; lo públich ja'ls jutjará; deixem també tranquils a tots los que contribuïren á la seva reelecció, segurament per poguer gaudir de la gran gloria de despatxar un metje per economias, a pesar d'aquest haverse ofert a desempenyar lo càrrech gratuïtament, haventse aumentat la retribució a un altre metje per desempenyar lo càrrech d'aquell; deixemlo tranquil al metje despedit, ab la seva santa resignació, ab sa noblesa, humilitat y tímidesa, ja que jo no li he pogut enfiltrar l'actives y valentia necesaria, pera defensar, devant del públich y dels tribunals de justicia, un dret adquirit en renyit y legal concurs; però lo que no podem deixar tranquils són los anticaciquistas de aquesta ciutat, los que per sensurable apatia y més indiferencia, contemplan lo cuadro que deixó esbossat en mos articles, y'l march que vaig a dibuixar per la caritat de Tarragona com a municipi.

Lo que he tingut la fortuna de passejarme dias y dias per la inimitable República Suissa, ja per grans y petites ciutats, ja per carreteras, camins y viaransys d'aquell país de las hermosas montanyas, com ne diuen los fills de la terra, jo que no vareig trobar may un pobre que'm demanés almoyna, que no vareig trobar may cap suis que no parlés quan menys dos idiomas, que no sapigués llegir y escriure correctament, que no tingúes mocions grans (tant que ben content podria estar un batxiller dels nostres de sapiguérlas), d'aritmética

y álgebra, de geografía, d'història, de geometría y trigonometría; jo que vareig visitar aquells grans hospitals, hospicis y presons, montat tot segons venian casi ganas d'estar malalt, que'm sobre en aquell país per gaudir de tanta llimpiesa, cuidados y carinyo; jo que soch catalá y sento a dir que Catalunya va al devant de la civilització espanyola, dech haver de confessar ab molta pena, que aném a la cua de la civilització europea. ¿Com és això? ¿com s'explica que Suissa, la hermosa, la republicana y petita Suissa, s'hagi posat al front de la civilització y cultura, y Espanya, la gran Espanya, aquella Espanya que terribles mons, que en ella may, jamay s'hi ponía'l sol, avuy trista, abatuda, apática, indiferent, contempla ab titesa, son desnivell de cultura y civilització y sa dismirriada extensió y poderiu d'oropell? No vol seguir no, Catalunya ab aquest abatiment, ab aquesta apatia y indiferencia, vol posarse al nivell d'Europa, no vol seguir a la cua; Tarragona és catalana y vol seguir la sort de Catalunya entera, però per lograrho ha de mirar ab repugnancia lo que avuy contempla ab un estoicismo esgarriat.

Anèu a la presó, al Castell de Pilats; no mirèu als calabossos, allí hi ha delincuentes, sempre dignes de compassió y per lo tant de millor tracte; mirèu l'enfermeria, allí hi ha malalts pobres; girèu los ulls si teniu cor y no volèu que batgeu de pena. Los empleats tots tenen un sou regular... lo metje, ¡oh! lo metje ray, té quatre duros mensuals, mensualitat de criada que menja y dorm a casa sos pares; però menys mal; són quatre duros que cobra religiosament; pitjor és l'apotecari que li deuen unas quantas mils pessetas; que si'ls companys no l'ajudan (que no l'ajudarán) ja pot esperar a cobrar lo dia del judici final allà entre dos foscans. Alashoras tal vegada l'Ajuntament lo pagui. ¡Pobre apotecari! no cal sinó que mirin prim als comptes del consultori! Ja han comensat, y allò que diuen, lo rescar y'l menjar tot és comensar; però vaja, regonech que no'n té ell la culpa, ni sé qui la té, sinó és l'Ajuntament que permet tanta disbauxa; però també regonech que n'hi havia molta de vaselina y molt però molt de yodoformo; però que hi farà'l pobre apotecari si li recepien los metges? los metges que hi farán pobres, si ho necessitan pels malalts? L'únich que podrian fer sería exigir las llistas a que tenen dret y no receptor més que pels pobres; però com ara no s'han atrevit, ja no s'atrevirán.

Anèu devant dels quartels, contempleu los a l'hora del rancho y veurèu allí una munió d'homés; donas, nens y nenas afilarats com si haguessin après l'exercici, assentadets, las ollas o cassolas al devant esperant los restos del rancho que deixan los soldats quan están tips; però no prou nutrients.

Anèu, mirèu, dematinet, certs dias de la setmana, especialment los dissabtes, devant de certas casas caritativas que no vull anomenar; allí veurèu aquell mateix batalló de pobres, que mouhen una gatzara infernal, fins que'ls han donat a cadascú la seva almoyna.

Anèu, mirèu las covas que rodejan la ciutat, y allí a munts y barrejats homes, donas, petits y grans, los trobareu dormint a la fresca a l'estiu, ab una atmosfera de fum a l'hivern, y menys mal si'ls trobeu dormint, perquè aixís no sentirèu com renegar malehint la dissort de viure al sigle XX, sens que la societat que'ls rodeja estudihi sa vida y costums que són lo principi del presidi o de la força, que'ls podrian evitar ab un xich de caritat.

Anèu mirèu aquell grup; veurèu la burla y escarni que la canalla fan d'un pobre boig, l'insultan l'apadrehan; sembla que'ns domini la barbarie dels primitius temps.

Anèu; sortiu de casa, y prepareu vstras butxaças ab cèntims y vostres oids, ab cutó fluix, sinó volèu sentir.

¡Per Déu senyor que tinch la mare malalta!

—Senyoret, cinch cèntims per un llengüet qu'encara estich dejú...

—Una gracia de caritat que tinch lo pare mort a l'hospital y li han de fer la caixa!

—Senyoret, encara que no sigui més que dos cèntims que la mare ha tingut un germanet y no té rès per donarli.

—Senyor, cinch centims que me els va prometre! y aixís sucesivament, fins arribar al portal d'una iglesia, que estigui de moda, o a la catedral que ho està sempre. Allí'n trobareu per tots los gustos y ab tots los tons, y si d'allí fuigiú amohinats cap á un passeig, no dich rès, quin bullit! Mentres los pobres alts te cridan l'atenció, los petits se t'embolican

Comissions y Representacions

DE PRODUCTES NACIONALS Y EXTRANGERS

Centre d'Informació Comercial

Sixto Villalba.—TARRAGONA

per las camas que't fan caure o tronollar, fente tornar cap a casa trist y mal humorat, pensant que si fossis millonari això aviat estaria acabat, y que també aixis mateix ho estaria si l'Ajuntament fes menys política y tingüés més caritat.

A. RABADÀ

(Seguirá)

Bibliografía

La cuestión Catalana, por D. Guillelmo Graell.—Barcelona, 1902.

L'hivern passat va donar lo senyor Graell en lo Foment del Treball Nacional una sèrie de conferències, sobre la qüestió que li ha servit de capçalera per al seu llibre, que cridaren poderosament l'atenció del públich. Lo Sr. Graell ab una paciència de benedictí, aná recullint números y dades per ferne després l'ofrena d'una muntió d'estadísticas aclaradoras per als mals aconsellats polítichs que han tractat de fomentar l'odi de las demés regions d'Espanya, contra la egoista y explotadora Catalunya.

Y a fé que'l treball del Sr. Graells peca de comedit, no extremant las acusacions que'n resultan contra'ls verdaders explotadors d'Espanya; aixis y tot demostra palesament y ab números, qu'és la demostració més convincent, que tots los mals que patim, que totes las desgracias que'ns han sobrevingut, cauhen de plé damunt las oligarquias, especie de modern feudalisme, que desde'l centre han xuclat la vida de las regions.

Una de las estadísticas més interessants y de palpant actualitat n'és lo comerç d'importació y d'exportació de Catalunya ab las demés regions d'Espanya. Sapigut és que'ls polítichs y'ls rotariats de Madrid nos bescantan d'ésser los catalans los explotadors del resto d'Espanya y de que'ns fem richis a l'esquena dels habitants d'enlla l'Ebre; donchs cantin papers y mentin barbas:

Pessetas

Exportació de Catalunya.....	503.150.000
Importació a Catalunya.....	446.500.000
Diferencia.....	56.650.000

Hi ha que notar que l'exportació comprén casi tot articles manufacturats, quina primera materia vé de l'extranger y per lo tant és diner que surt de Catalunya. Lo valor d'aquestas primeras materias extrangeras, gastos de viatjants y altres pujana més de 150 milions, ab lo que resulta, que la balansa mercantil ab las demés regions d'Espanya n'és desfavorable en ben aprop de 100 milions.

Necessitariam un lloch del que no podem disposar y sobre tot un temps que'ns manca si volguessim examinar capítol per capítol l'interessant llibre del Sr. Graells; però això ho farém, Déu ajudant, quan se presentí ocasió de tractar alguns dels assumptos continguts en l'esmentada obra, que guardem com de gran valia, puig tal com van las cosas, tenim per segur que cada dos per tres será precis recordar als bons catalans los grans beneficiis que debem al centralisme, y als polítichs y escriptors de Madrid: la seva injusticia envers una regió que vol prosperar, que anyora la vida moderna, y que lo que demana no ho fa ab caracter exclusiu, sino pera tots.

Las mentidas escampadas desde'l centre pera perjudicar a Catalunya y ofegar l'escal de vida nova, no suran, perquè la veritat s'imposa sempre. Si no tinguessim una fé cega en lo triomf de las nostras ideas, que no solzament tendeixen a l'engrandiment de Catalunya, sino de tot Espanya, és ben segur que no lluytariam y deixariam que la corrent s'ho endugués tot; però això no pot ser y no será. Tinguem donchs confiança, en lo pervindre qu'és nostre.

Acabarem per avuy, felicitant ab lo major entusiasme al Sr. Graell, per la publicació d'una obra qu'enfortirà l'entusiasme dels que treballen per las novas ideas, densenopirà als catalans, qu'encara dormen, y tancarà la boca als injustos xarrires bescantadors de Catalunya.

X

NOVAS

Cridats per lo Sr. Pallarès, acudiren al despatx de l'alcaldia'ls verdaders sindichs dels gremis y una representació del «Centre Industrial» pera tractar l'assumpto dels consúms. Lo Sr. Pallarès sondejá l'aním dels reunits pera sapiguer, si estarian, en cas necessari, disposats a encarregar-se de la recaudació en las condicions avuy establertas.

Los representants dels gremis contestaren que ja era massa tart pera poger encarrilar y nivellar la recaudació sense sobrecarregar los drets, y que l'únich que podrian fer sería acceptarho en las condicions següents:

- 1.ª No responder d'absolutament de res de lo que hagi fet l'actual *soi-di-sant* Sindicat.
- 2.ª Rebaixa de la *décima*.
- 3.ª Pago del cupo al govern.
- 4.ª Pago del personal.
- 5.ª Entrega a l'Ajuntament de lo que sobri, encara que no arribi al 75 per 100 avuy convingut.

Com aquestas condicions modificarian fins a cert punt lo contracte avuy vigent, no's pogué arribar a un acord, com és fácil de compendre.

Trobem molt jstia y sobre tot molt digna l'actitut en que s'han colocat los gremis y no'ns resta més que recomanarlhoshi que de cap manera modifiquin llurs condicions, perque de lo que's tracta ara és d'endosarlhoshi'l mort. L'Ajuntament, que no volgué escoltar als gremis y als que com nosaltres havem parlat clá y catalá, que s'arregli com pugui que al cul del sach trobará las engrunas.

Ab poch més d'un any que falta pera acabar lo contracte no és possible recuperar lo perdut y nivellar los ingressos. Això s'hauria pogut fer un any enrera ab seguritat d'exit; avuy materialment no pot ser. Que segueixin donchs los actuals.... dihentne sindichs, que no és poch l'embolich que'ns espera.

Y quan arribi la *debaçle*, tot Tarragona deurá agrahir a la gent de *La Opinión*, qu'és la que ha sostingut al sindicat per odi al «Centre Industrial», lo gran perjudici que lo Tressor municipal ne tocará y l'embull que'n resultará, puig si'ls caciquistas se pensan que a *rio revuelto*.... los consúms tornarian a l'Ajuntament, van molt equivocats: Tarragona ho impedirá.

Ab atenta dedicatória de la familia hem rebut dos exemplars de la collecció de *Fautas Originals*, obra oportuna del malanguanyat poeta D. Joseph Cortils y Viela.

Son las fautas del Sr. Cortils dignas d'ésser llegidas, puig a una forma literaria exquisida, hi campeja un gran sentit moral.

Dintre pochos días veurá la llum pública en aquesta ciutat un llibre catalá de nostre bon amich lo correcte escriptor D. Ferrán de Querol.

«Clixés» se titula l'indicada obra, y segons notícias, se tracta d'una sèrie de quadrets d'un remarcad gust local, lo que la farà pera nosaltres molt més interessant.

La revista «Patria» en son darrer número publica un capítol de «Clixés» y sa lectura nos fa esperar ab dalt l'aparició de l'obra, de la que en son día nos ocuparem ab la deguda extensió.

Ahir visitá al Alcalde lo prior dels cartujos anunciantli qu'era molt probable que una secció de la *Gran Chartreuse*, s'estableixi a Tarragona, pera dedicarse a la elaboració del famos licor que tant de renom ha assolit en tot lo món.

No cal dir quan celebrarem que's confirmi la noticia, que aquesta vegada sembla va de serio y de realisació immediata.

Com ja suposavam las festas de Sant Magí sigueren poch animadas. Això no obstant com és tanta la devoció dels tarragonins a Sant Magí, foren molts los que avuy domiciliats a fora, vingueren a passar dita festa a sa ciutat nadiua.

La calor apreta de bò de bò y la gent busca'l medi de passar aquests días lo més bé possible. Són en gran número las familias que's troban fo-

ra, y a aquesta causa és degut que'ls passeigs no's vegin tant concorreguts com de costum.

Dijous a la matinata y víctima de un fort atach de feridura morí nostre amich l'acreditat apotecari don Francisco Xavier Esbert (q. a. C. s.).

En l'acte del enterro que tingué lloch lo mateix dijous s'evidenciaren las grans simpatias que la familia Esbert compta a Tarragona, puig una concurrència distingida y nombrosa s'associá a son condol.

Demá, a dos quarts d'onze del matí's celebrarán los funerals a l'Iglesia parroquial de Sant Joan Baptista, quin acte relligiós no dubtèm será una nova demostració del dol que a Tarragona ha causat aquesta inesperada mort.

La redacció de LO CAMP dona de tot cor lo pèsam a la familia Esbert y li desitja la més gran resignació davant tal infortuni.

Ha sigut denunciat per l'autoritat militar nostre estimat confrare *La Veu de Catalunya*, per un treball publicat lo día 16 del actual mes.

Ho sentim vivament y desitjem que surti en bé de tal contractemps.

Hem rebut l'important obra del nostre antich y ferm company de causa D. Guillelmo Graell, titulada «La cuestión catalana» de la que'ns ocupem en la secció bibliográfica.

S'ha publicat lo número 8 any III de la Revista *Patria* ab lo següent SUMARI.—«Un nou llibre».—«Caritat (fragment del nou llibre *Clixés*)», per Ferrán de Querol.—«Al immortal poeta Mossen Jacinto Verdager», per Joan Trias y Fábregas.

«La Brufaganya», per J. B. P.—«Els Xiquets de Valls», per Ramón Miró.—«Una tarde barquejan», per Lluís Benaiges.—«Deslliurament», per Xavier Viura.—«Jochs del temps de la infantesa», per Valeri Serra y Boldú.—«Corrandas Pirinencas», recullidas per M. Marrot.—«La mistayre», per Andersen (traducció de A. B.).—«Assumpta est», per Mossen Jordi.—«Furetejan per les golfes», per Joan Poblet.—«Primer petit concurs de *Patria*».—Crónica.—Entreteniments.—*Grabats*.—Poblet: Entrada del monastir (inst. J. Oller).—Els Xiquets de Valls.—La Mort y la donzella (cançó popular catalana).

L'Associació Catalunya de Lleyda acordá celebrar un concurs de fotografias pera commemorar lo segon cap d'any de l'excursió fluvial a Torres de Segre.

Lo concurs comprendrá las regions de Balears, Rosselló, Valencia y Catalunya y disposta l'Associació esmentada a que'l concurs tinga la deguda importancia, ha nomenat ja las comissions d'execució, propaganda, econòmica y també'l Jurat.

Ha quedat instalat l'alumbrat públich per medi de gas acetilé al vehi poble de Vallmoll.

TIP. DE FRANCÉSCH SUGRANÉS, COMTE DE RIUS, 9.

AVIS PACIÀ MANUEL

participa a sa nombrosa clientela y al públich en general, que ha trasladat son Establiment a la mateixa Rambla de Sant Joan, n.º 50, al mateix temps que prèus molt econòmichs.

Especialitat en abrichs de senyoras

G. SERRA Y TRILLA

METGE CIRURGIÀ

ex deixeble de l'eminent Dr. Aza, en malalties de la pell; ex Metge alumne de l'Institut de Alfonso XIII de Bacteriologia y Seroterapia

MALALTÍAS DE LA PELL Y MALALTÍAS CRÓNICAS

CONSULTA DE 11 A 1

COMTE DE RIUS, 20, 2.º.—TARRAGONA.—COMTE DE RIUS, 20, 2.º

Elixir a la Ingluvina GIOL

Es lo millor remey pera la prompte y segura curació de todas las malalties del

VENTRELL

per crónicas que sían, regularisant son funcionament y reforçant los debilitats.

De venta en todas las Farmacias y en casa son autor, *Passeig de Gracia, 4, Barcelona.*

COLEGI PROVINCIAL

BATXILLERAT

BAIX DIRECCIÓ DEL PROFESSORAT OFICIAL A L'INSTITUT

COMERS IDIOMAS

PRIMERA ENSEÑANSA

Parvuls.—Elemental

Mitja.—Superior

AGRIMENSURA

Dibuix.—Llissóns de cosas

TENEDURIA PRACTICA

Calcul mercantil

Composició y istil.—Caligrafia

FUNDAT AL 1888

Visitas a fábricas y talleres.—Excursións y viatges escolars

TARRAGONA.—Aforas de Sant Francesch.—TARRAGONA

Companyia Valenciana de Navegació
Linia regular de grans y rápits vapors

ENTRE

Espanya, França é Italia

Vapors de la Companyia

Sagunto, Alcira, Játiva, Grao, Martos, Cabañal y Denia
Sortidas fixas y setmanals del port de Tarragona, directament pera **Marsella y Génova** los dimars de cada setmana.

Pera **Niza, Porto Marizjo, Oneglia y Liorna** los dimars de cada quinzena.

Pera **Valencia, Alacant, Almeria, Málaga, Algeciras, Cadiz y Huelva** los dijous de cada setmana.

Directament pera **Cette** sortidas setmanals tota época del any.

S'admet passatge y càrrega a nolits reduits.

S'admet càrrega ab nolit seguit y coneixement directe pera New-York, Nápoli, Bari, Siracusa, Messina, Catania, Palermo, Cagliari, Venecia, Malta, Triest, Fiume, Odessa, Braila, Galats, Alexandria, Port-Said, Suez, Aden, Bombay, Singapore, Hong-Kong, ab trasbordo a Génova.

Agent: **D. Antoni Más y March**
Tarragona, Plassa d'Olozaga, 1, Tarragona, Teléfono núm.

Ibarra y C.ª de Sevilla
Linia regular de grans vapors

Pera Valencia, Alacant, Cartagena, Almeria, Málaga, Sevilla, Cádiz, Huelva, Vigo, Marín, Villagarcía, Carril, Corunya, Ferrol, Rivedo, Gijón, Santander, Bilbao, Pasages, San Sebastián, Bayonne, Bordeaux, Nantes, Dun-Kerque, Havre y Paris.

Sortirá d'aquest port lo día 28 de Agost lo vapor **Cabo S. Vicente** son capitá D. Tomás Garrastazu, admetent càrrega y passatgers pera els ciutats ports.

Lo despatxa son consignatari D. Marián Peres.

Gabinet de malalties dels ulls

DE

Eduard Tello

METGE OCULISTA

Ex-intern, per oposició de la Facultad de Medicina.—Ajudant de l'oculista Dr. Rios.

Horas de consulta: De 11 a 1 y de 4 a 6.—Gratis als pobres.

Compte de Rius, 11, pral.

D. Francisco Xavier Esbert y Esplugas

APOTECARI

mori'l día 21 del mes que som

AL CEL SIA

Sóns fills D. Joan B., Na Maria dels Dolors y D. Francisco Xavier (ausent), germana polítichs, cusins, nebots y demés parents, al participar a vostè y familia tan dolorosa pèrdua, los hi pregan lo encomanin a Déu y se servescan assistir als funerals que en sufragi de l'ànima del difunt, se celebrarán demá, dillúns, a dos quarts d'onze del matí en la parroquial Iglesia de Sant Joan Baptista.

Tarragona 24 Agost de 1902.

LO DOL SE DESPEDEIX A L'IGLESIA

